מאת מאיר תדמור

המילחמה נגד הבורסה

עצוב היה ביום הראשון בבורסה. כדי לשפר את מצב־הרוח הרי לפניכם הבדיחה האחרונה. מפה לאוזן נמסר בשעת המיסחר בבורסה, שמישהו הביא לבורסה עז. ואומנם עד מהרה הופיעה העז כשהיא מהמהמת מ...מ...מ...ם. ואומנם, ביום הראשון תפסו ה„מ"ים, „מוכרים בלבד" 219 מישבצות ליד 219 ניירות־ערך שמחזיקיהן רצו למכור אותם, ולא נמצא להם קונה. כל ניירות הערך הנסחרים בבורסה ירדו ביום ראשון יותר מ־5%, רבים מהם יותר מ־10%, ושנים עשר לא הצליחו להימכר ונרשם להם שער מוכרים בלבד, פעם שנייה ברציפות — שפירושה המעשי, נפילת שערים נוספת וללא הגבלת שער.

נפילת השערים של יום הראשון, תיזכר בוודאי כ„מפולת של יוני", שגרפה את כל רמות השערים שהושגו במהלך חודש מאי, אל הרמה שאחרי המינימפולת של פברואר.

יש אולי ברכה מסויימת בנפילת השערים. יהיה ממה להתחיל. השערים יהיו אטרקטיביים, ושוב יפקדו את הבורסה גאות ורמות־שערים גבוהות, כפי שהיה בעבר.

המעניין במפולת של יוני, הוא, במיספר ניירות־הערך ששערי־הם ירדו. כמעט שלא נשאר פליט. חוץ ממניות הבנקים הגדולים, ששמרו על שערם, בגיבויים של הבנקים שקלטו את כל ההיצעים במאות מיליוני שקלים, היו רק שבע מניות ששערן לא ירד.

אני כבר יודע בעל־פה את הסיפורים שאשמע מחר, כלומר, ביום השני, כאשר כל מי שאפגוש בבורסה יספר לי שהוא יצא בזמן. הוא היה בטוח שיקרה משהו, או שהיה צריך בדיוק כסף למכונית חדשה, לטלוויזיה, למט"ח לנסיעה לחו"ל, לדירה לבת, ולאלף ואחד דברים. העיקר: הוא יצא בזמן. אפילו לא ראה את הנולד — ומי יכול היה? — הוא היה בחוץ, אחרים כמובן היו בפנים.

0792036	דרעד	אוב 1	# 1785.0	חו	-100.0	-5.3		-49.9
0612010	הנשרתהישוב	ש	# 1323.0	חב	566.6	-147.0	-10.0	7,496.1	-816.9
0612028	הנשרתהישוב	ח	# 1330.0	חב	45.2	-140.0	-9.5	601.2	-69.3
0612192	הנשרתהישוב	אובא	# 9821.0	חב	.7	-1029.0	-9.5	68.7	-1.2
0612218	הנשרתהישוב	אובב	# 3901.0	חב	.7	-429.0	-9.9	27.3	-.7
0612317	הנשרתהישוב	אובג	# 935.0	חב	80.6	-130.0	-12.2	753.6	-118.8
6120075	הנשרתהישוב	אגחג	# 2637.0	חב	4.0	-293.0	-10.0	105.5	-4.6
0776013	חלב הקרקעין	0.1	# 658.0	חו		-35.0	-5.1		-1,542.2

ועוד משהו: לאחר מפולת כזו אתה מתחיל לשאול, בעצם למה זה קרה, מה זה קשור לבורסה, ומדוע אחרי יומיים של רגיעה, המניה שברחת ממנה מתחילה שוב להיות כדאית לקניה.

ובכן, חוש העדר החש בסכנה פועל היטב. ואין זה חשוב כלל אם הסכנה יש בה ממש, או אין בה ממש. כולם מוכרים, גם אני אמכור. מחר, יתחילו לקנות, גם אני אקנה.

פיסגת ורסאי - לשמור על הקיים

25 שנים נדרשו למדינות המתועשות של העולם החופשי לבנות מערכת של סחר חופשי והשקעות רב־לאומיות, שהפכה לפלא השמיני של העולם שהוביל לשפע חסר־תקדים.

נשיא רגן
אבי התורה —

היום, מאיימים על מערכת זו 30 מיליון מובטלים, שיעורי־ריבית גבוהים בלתי נסבלים, והגבלות סחר מינהליות. המשך קיומה של מערכת זו הוא הנושא של פיסגת ראשי שבע המדינות העשירות, שנערכה בסוף השבוע האחרון בארמון ורסאי.

משתתפי הפיסגה — הנשיא רונלד רגן, הנשיא הצרפתי פרנסואה מיטראן, הקנצלר המערב גרמני הלמוט שמידט, ראש־ממשלת יפאן דנקו סוזוקי, ראש־ממשלת בריטניה מרגרט תאצ'ר, ראש־ממשלת איטליה ג'יאובני ספנדוליני וראש־ממשלת קנדה, פייר אליוט טרודו — יכוננו מכניזם חדש של התייעצויות בדרג גבוה, בבעיות של מדיניות מוניטארית והתערבות בשוקי־המטבע.

המאבק האמיתי בפיסגה זו הוא בין שתי תורות, זו של רגן והנוהה אחריו, מרגרט תאצ'ר, תורה של שוק חופשי, וזו של יתר ראשי המדינות המצדדות בהתערבות הממשלה בנעשה בתחום הכלכלי. התוצאה תהיה כרגיל פשרה, שאת חלקה העיקרי תצטרך לשאת דווקא יפאן, שתתחייב לפתוח את שעריה לפני סחורות ומוצרים מערביים.

ראש־ממשלה תצ'ר
— ונושאת כליו

רגן ותאצ'ר מאמינים שלמרות המיתון בארצותיהם, הדרך היחידה להגיע לצמיחה כלכלית היא להקטין את מעורבות הממשלה, תוך כדי ביצוע מדיניות מוניטארית קשוחה.

לשניים . אלה מתנגדים בחריפות ספנדוליני האיטלקי, מיטראן הצרפתי וטרודו הקנדי. הם טוענים ששיטתם של רגן ותאצ'ר הביאה למיתון. הם סבורים שעל הממשלות להתערב בצורה פעילה בשוקים, לעודד צמיחה על־ידי תמיכה מאסיבית בתעשיה.

באמצע ניצב הקנצלר שמידט. הוא מתרחק ממדיניות מוניטרית קשוחה בשל האבטלה הגבוהה השוררת בגרמניה, הוא מצדד בהתערבות מתואמת בשוקי הכספים וטוען שאין אפשרות להגיע להתאוששות אלא אם תוריד ארצות־הברית את שיעור הריבית.

סוזוקי היפני מעוניין בעיקר בענייני מיסחר. הוא רוצה שהדולר לא יתחזק יתר על המידה. הירידה בערכו של היאן הגדילה את העודף המיסחרי של יפאן עם שאר מדינות העולם. יפאן מהווה מטרה לתביעות של ארצות־הברית וארצות אירופה לפתוח את שוקיה בפניהם.

למה צריך את שריר

אני חייב התנצלות לשר־התיירות. לפני כחודש וחצי, בגליון העולם הזה 2330, מיום 26.4 כתבתי שאין צורך בשר־תיירות. יש צורך. עובדה. הלישכה המרכזית לסטטיסטיקה פירסמה זה עתה נתונים על התיירות בחודש מאי, שהסתיים לפני שבוע.

מתברר שבחודש זה הגיעו ארצה 89 אלף תיירים לעומת 104 אלף במאי 1981. מיספר התיירים, שהגיעו בדרך האוויר ובדרך היבשה, היה קטן במאי בשיבעה אחוזים מזה של מאי אשתקד. בדרך הים באו 20% פחות.

בחמשת החודשים הראשונים של השנה הגיעו ארצה פחות תיירים מהתקופה המקבילה אשתקד. שוב ב־7% פחות.

עכשיו אתם בוודאי מבינים מדוע צריך שר־תיירות. פשוט, כדי לעודד תיירות. אגב אותו הגיון אומר, שככל שקטן מיספר התיירים גדל הצורך בשר לענייני תיירות.

ובאמת למה לא? עליה אין, שר לקליטת עליה יש, אבל אצלו זו רק מישרה חלקית. לעומת זה, מישרד לקליטה יש בתקן מלא, ובמקביל לו גם מחלקה לעליה בסוכנות. אז מה אנחנו רוצים משר־התיירות?

טלפון על היד

אם היו מספרים לכם, רק לפני 10 שנים, שבעוד 10 שנים, ב 1982, אנשים יענדו מחשבים על פרק היד, מה הייתם אומרים? לא חשוב. היום מסתובבים אלפים ורבבות בארץ עם שעון־מחשב על ידם. מה תאמרו היום אם נגלה לכם שבעוד 10 שנים ואולי פחות יענדו אנשים על פרק־ידם שעון־מחשב־טלפון. דמיון? לא, מעבר לכל דמיון; מציאות שהולכת ומתרקמת, היום, עכשיו.

צעד ראשון לקראת פיתוחו של טלפון־יד־אלחוטי, הנענד כמו שעון, נעשה בימים אלה בארצות־הברית.

אחת הבעיות העיקריות של טלפון אלחוטי היתה עד לאחרונה מיספר התדרים והצורך בתחנות מימסר בעלות עוצמה להעברת שיחות־הטלפון האלחוטיות. בעיר ניו־יורק למשל, אפשר היה להקצות רק 700 תדרים למכשירי־טלפון אלחוטיים. היום, לאחר פיתוח טכנולוגי ופריצת דרך בשטח זה, אפשר יהיה להתקין 250 אלף טלפונים מאולחטים נישאים ביד, בינתיים, עד לייצורו של הטלפון־שעון־יד.

ההמצאה החדשה הקרויה טלפון־תאי (מלשון תא), מבוססת, במקום על משדר אחד רב־עוצמה, על מערכות תאים של משדרים בעלי עוצמה נמוכה וטווח קצר. כאשר מכונית המצויידת בטלפון אלחוטי נעה ממקום למקום, היא חולפת על פני משדרים קטנים־תאים, המאפשרים מעבר מהיר בין תדרים פנויים.

כבר עתה מייצרים טלפון תאי למכוניות או לנשיאה ביד, שמשקלו הוא כ־850 גרם, 20 ס"מ, גובהו ר־5 ס"מ רוחבו, שאפשר בקלות להכניסו לתיק־יד. אפשר להתהלך עם המכשיר בתוך העיר ולטלפן לכל מקום.

האמריקאים, כדרכם, בדקו ומצאו שטלפון היד התאי הוא עסק שמחזורו עשוי להגיע לשישה מיליארד דולר ב־1990. כבר עכשיו יש 30 חברות שפנו לוועדה הפדרלית לתיקשורת לקבלת רשיון להפעלת מערכות טלפון אלה. חברה שיצאה לשוק מחכירה כל טלפון במחיר של 140 דולר לחודש.